

Τα λάφυρα συγκεντρώθηκαν σε τεράστιους σωρούς· όμως, απ' όλα ξεχώριζαν εκείνα που προέρχονταν από το Ναό στην Ιερουσαλήμ. Αυτά αποτελούνταν από ένα χρυσό τραπέζι, που ζύγιζε πολλά τάλαντα, και μια λυχνία, κι αυτή από χρυσό, αλλά φτιαγμένη με τρόπο διαφορετικό από αυτές που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή. Προσαρμοσμένος σε ένα βάθρο ήταν ένας κεντρικός στειλεός, απ' όπου εκτείνονταν λεπτοί κλάδοι, σαν τρίαινα, και ένας σφυρήλατος φανός ήταν τοποθετημένος στο άκρο του κάθε κλάδου· υπήρχαν επτά τέτοιοι, κάτι που έδειχνε την τιμή που απέδιδαν οι Ιουδαίοι σε εκείνο τον αριθμό... Μόλις ολοκληρώθηκαν οι θριαμβικές εκδηλώσεις και η Αυτοκρατορία των Ρωμαίων εδραιώθηκε στα πιο γερά θεμέλια, ο Βεσπασιανός αποφάσισε να ανεγείρει ένα Ναό της Ειρήνης... Σε εκείνο το ιερό συγκεντρώθηκαν και φυλάχτηκαν όλα τα αντικείμενα που κάποτε οι άνθρωποι γύριζαν ολόκληρο τον κόσμο για να τα δουν ένα-ένα καθώς βρίσκονταν σπαρμένα στις διάφορες χώρες. Εκεί, επίσης, τοποθέτησε τα αγγεία με το χρυσάφι από το Ναό των Ιουδαίων...

Φλάβιος Ιώσηπος, *Περί του Ιουδαϊκού Πολέμου* VII, 148-62

Πρόλογος

ΟΙ ΔΥΟ ΧΡΥΣΑΕΤΟΙ πέρασαν χαμηλά πάνω από την πόλη, από τα δυτικά, με αργό φτερούγισμα καθώς πετούσαν κατευθείαν προς την εξέδρα. Στο απαλό φως της αυγής, οι σκιές τους θαρρείς με κυματιστή κίνηση έπεφταν μεγεθυσμένες στους ναούς και τα μνημεία του φόρουμ, σαν να ήταν κάτοικοι του Άδη που έρχονταν να πάρουν τη θέση που τους ανήκε στο φαγοπότι της νίκης. Την τελευταία στιγμή, οι αετοί έγειραν τα φτερά τους και έστριψαν βόρεια, κατά μήκος της Ιεράς Οδού. Ο άντρας με το δάφνινο στεφάνι, ο οποίος στεκόταν μόνος στην εξέδρα, ένιωσε το κύμα αέρα από τις φτερούγες τους, είδε τις βαθυκόκκινες ταινίες που κρέμονταν από τα νύχια τους, και τη λάμψη από τα σημεία όπου το φτέρωμά τους είχε βαφτεί χρυσό. Αυτό το δίδυμο ήταν το βραβείο του, απόγονοι πανίσχυρων αετών που τους είχε φέρει στη Ρώμη για έναν άλλο θρίαμβο πριν από μισή ζωή, αφού τους άρπαξε από τις φωλιές τους στις έρημες

βουνοκορφές στις βόρειες παρυφές της αυτοκρατορίας. Τώρα, καθώς παρακολουθούσε, υψώνονταν μεγαλόπρεπα πάνω από την καρδιά της πόλης, με τα φτερά τους ανοιγμένα σαν να τους είχε σηκώσει στον αέρα η ανάσα όλων εκείνων των ανθρώπων που στριμώχνονταν στις δύο πλευρές της Ιεράς Οδού, μακριά κάτω. Στο ψηλότερο σημείο, έδειξαν να στέκουν ακίνητοι, σαν ο ίδιος ο Δίας να άπλωσε τα χέρια του από τους ουρανούς και τους πήρε στην αγκαλιά του.

Τότε, με μια διαπεραστική κραυγή, τίναξαν τα φτερά τους και βούτηξαν στο κενό, με τις φτερούγες τους μαζεμένες. Πέ-
ρασαν ξυστά πάνω από το Ναό του Καπιτωλίου και χάθηκαν προς τη μεριά των λεγεώνων που περίμεναν στο Πεδίον του Άρεως.

Στη φοβισμένη σιωπή που ακολούθησε, όλα τα βλέμματα στράφηκαν στην εξέδρα. Ο άντρας τράβηξε το μανδύα του πάνω από το κεφάλι του με τον παραδοσιακό τρόπο, και σήκωσε το δεξί του χέρι για να το δουν όλοι, με την παλάμη στραμμένη προς τα έξω. Ο οiwνός ήταν αίσιος. Ο μεγαλύτερος θρίαμβος όλων των εποχών μπορούσε να ξεκινήσει.

Καθώς από το Πεδίον του Άρεως άρχισε να αντηχεί ο υπόκωφος ήχος των τυμπάνων, ένας σκλάβος ανέβηκε στην εξέδρα και έτεινε το χέρι του.

«Μόλις βγήκε από το νομισματοκοπείο, *princeps*».

Ο άντρας πήρε το νόμισμα και γρήγορα γύρισε την πλάτη του, ανυπομονώντας να μη χάσει τίποτε από το θέαμα. Σήκωσε το νόμισμα ψηλά, ώστε να πλαισιώνεται από την αψίδα του θριάμβου, στην αρχή της Ιεράς Οδού, στο σημείο όπου θα εμφανιζόταν η πομπή. Το νόμισμα ήταν ένα ασημένιο δη-
νάριο, προερχόμενο από τα λάφυρα πολέμου που είχαν μετα-
φερθεί από την Όστια, μόλις την προηγούμενη μέρα. Μισό-
κλεισε τα μάτια του και διάβασε την κυκλική επιγραφή επάνω του: *IMP CAESAR VESPASIANUS AUG. Αυτοκράτωρ Καίσαρ*

Βεσπασσιανός Αύγουστος, κάτοχος του τίτλου του προστάτη του λαού, ύπατος για τρίτη φορά, μέγιστος ποντίφικας. Ήταν αυτοκράτορας λιγότερο από ένα χρόνο, και οι λέξεις έφερναν ακόμη ανατριχίλα στην ψυχή του. Είδε την εικόνα στο κέντρο του νομίσματος και γρύλισε. Έδειχνε έναν σοβαρό άντρα με μαλλιά που αραίωναν, προχωρημένης ηλικίας, με πεταχτό πιγούνι και γαμψή μύτη, βαθιές ρυτίδες γύρω από τα μάτια και το στόμα του και γραμμώσεις στο μέτωπό του. Δεν ήταν ωραίο θέαμα, αλλά το γρύλισμά του αποκάλυπτε την ικανοποίησή του. Είχε διατάξει σκόπιμα να γίνει το πορτρέτο του με την παλιά τεχνοτροπία της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας, με όλα του τα ελαττώματα, σε αντίθεση με τον Νέρωνα, τον καθυβρισμένο διάδοχό του, του οποίου τα θηλυπρεπή πορτρέτα ελληνικού τύπου αποκαθελώνονταν και εξαλείφονταν σε ολόκληρη την αυτοκρατορία. Ο Βεσπασσιανός ήταν σκληρός, θαρραλέος, τιμημένος, άντρας προσγειωμένος. Ένας Ρωμαίος των παλαιών παραδόσεων.

Γύρισε το νόμισμα και το κράτησε ψηλά, ώστε οι πρώτες ακτίνες του ήλιου πίσω του να αντανakλώνται στο ασήμι. Στο κέντρο απεικονιζόταν μια σκυφτή γυναίκα που θρηνούσε, με τα μαλλιά της χτενισμένα όπως συνηθιζόταν στην Ανατολή. Δίπλα της, ένας Ρωμαίος λεγεωνάριος, πανομοιότυπος με εκείνους που σήμερα βρίσκονταν παρατεταγμένοι στις άκρες της Ιεράς Οδού. Από κάτω ήταν η λέξη που είχε διατάξει να χαραχτεί σε όλα τα νομίσματά του, η λέξη που έκανε τούτη τη μέρα υπέρτατο θρίαμβό του.

IVDAEA.

Κατακτημένη Ιουδαία.

Εκείνη τη στιγμή, το πλήθος, που είχε βουβαθεί από την πτήση των αετών, ξέσπασε με εκκωφαντικό θόρυβο. Το επίμονο χτύπημα των τυμπάνων που ακουγόταν από το Circus Maximus έγινε ξαφνικά ένας υπόκωφος βόμβος.

Κάτω από την ασίδα εμφανίστηκε ένας μεγάλος αφρικανικός ελέφαντας. Η προβοσκίδα του πήγαινε και ερχόταν δεξιά-αριστερά, ακουμπώντας σχεδόν τα χέρια των θεατών που προσπαθούσαν να την αγγίξουν. Πάνω στον ελέφαντα κάθονταν δύο πελώριοι Νούβιοι σκλάβοι, που χτυπούσαν με τα γεροδεμένα μπράτσα τους ταυτόχρονα τα τύμπανα στα πλευρά του ζώου. Ακριβώς πίσω ακολουθούσαν οι έξι Παρθένες της Εστίας, με τα μαλλιά τους πλεγμένα σε κοτίδες και τα λευκά τους φορέματα να λαμποκοπούν σαν να ήταν αγγελιαφόροι των ουρανών. Κατόπιν ερχόταν ένα σώμα της Πραιτωριανής Φρουράς, και όλοι αυτοί οι γίγαντες, στρατολογημένοι από τους καλύτερους πολεμιστές της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, έλαμπαν με τους μαύρους θώρακες και τις στολισμένες με φτερά περικεφαλαίες τους. Πιο πίσω, επικεφαλής μιας μακράς πομπής αντρών και αγοριών, βρίσκονταν συγκλητικοί και ιππείς, και μέλη της ίδιας της οικογένειας του Βεσπασιανού, όλοι τους ντυμένοι με πορφυρές χρυσοϋφασμένες τηβέννους. Ανάμεσά τους, σε κοντινά διαστήματα, βρίσκονταν σκευοφόροι βαρυφορτωμένες με αμύθητα πλούτη, κάποιες από τις οποίες μεταφέρονταν πάνω σε βάρη, ενώ άλλες τις κουβαλούσαν σκλάβοι απ' όλες τις γωνιές της αυτοκρατορίας.

Ο Βεσπασιανός παρακολουθούσε καθώς οι σκευοφόροι περνούσαν αργά από μπροστά του, και κάθε καινούργιο εντυπωσιακό θέαμα προκαλούσε δέος που έκοβε την ανάσα του πλήθους. Υπήρχαν υπέροχα αγάλματα θεών από χρυσοποίκιλτο μπρούντζο, αμέτρητοι βασιλικοί θησαυροί από τα βασίλεια της Ανατολής, σκλάβες με αλλόκοτα μαλλιά που φορούσαν βαρύτιμα χρυσά περιδέραια από τη Γαλατία και τη Γερμανία, σωροί από σμαράγδια και διαμάντια από τις χώρες πέρα από τον Ινδό Ποταμό, λαμπροί μεταξωτοί τάπητες από τον μακρινό τόπο που λεγόταν Θίνα. Όλα τα θαύματα,

που για να τα δουν πρωτύτερα οι άνθρωποι ταξίδευαν σε ολόκληρο τον κόσμο, συγκεντρώθηκαν σήμερα σε τούτο το μέρος, στην Αιώνια Πόλη.

Μόνο ο Βεσπασιανός ήξερε ότι πολλούς από αυτούς τους θησαυρούς, τους έβλεπαν για τελευταία φορά. Πίσω του βρισκόταν μια λεπτή μαρμάρινη πλάκα, στην επιφάνεια της οποίας ήταν χαραγμένο το σχέδιο μιας πόλης όπου κυριαρχούσε ένα τεράστιο ελλειπτικό οικοδόμημα. Μόλις πέρασε από μπροστά του η τελευταία σκευοφόρος, ο Βεσπασιανός έριξε το βλέμμα του πέρα από την πομπή, στον Χρυσό Οίκο του Νέρωνα· το δαφνοστεφανωμένο κεφάλι του τερατώδους κολοσσού του Νέρωνα μόλις που φαινόταν πάνω από τις κορυφές των ναών. Σε εκείνο το σημείο θα έχτιζε ο Βεσπασιανός ένα αχανές αμφιθέατρο, το μεγαλύτερο που είχε δει ποτέ η πόλη, το πρώτο από τα πολλά σχέδια που είχε προγραμματίσει για να προσφέρει τα λάφυρα των κατακτήσεων στο λαό της Ρώμης.

Κατόπιν ακολούθησε μια κακόγουστη παρέλαση από νάνους και παραμορφωμένους, τέρατα που είχαν δημιουργήσει οι θεοί για να διασκεδάσουν, διαλεγμένοι από ολόκληρη την αυτοκρατορία. Κάποιοι μεταφέρονταν πάνω σε ασημένιους δίσκους, όπως τα γουρουνάκια σε φαγοπότι, παιδιά με ογκώδη κεφάλια, άλλα με άνευρα άκρα και πελώρια εξογκώματα. Υπήρχε και ένα τέρας που ούρλιαζε, με ένα μόνο μάτι στο μέτωπο, ένας Κύκλωπας εν τη γενέσει του. Έπειτα ερχόταν ένας νάνος που έβγαζε μανιασμένα άναρθρες κραυγές και οδηγούσε ένα άρμα, ένα αυτοκρατορικό *τέθριππον*, μόνο που αντί για τέσσερα άλογα το έσερναν κασίκες. Ο νάνος ήταν ντυμένος σαν Έλληνας θεός, με μια εξωφρενικά υπερμεγέθη χρυσή περούκα, και έφερε μια επιγραφή με τις λέξεις *damnatio memoriae*, Καταδίκη σε Λήθη. Ήταν μια χοντροκομμένη παρωδία του μισητού Νέρωνα. Ο Βεσπασιανός χτύπησε

τους μηρούς του και χαχάνισε μαζί με το πλήθος. Ήταν άνθρωπος του λαού. Αυτό δεν ήταν απλώς ένας θρίαμβος. Ήταν διασκέδαση επικού μεγέθους. Και το καλύτερο δεν είχε έρθει ακόμη.

Ακολούθησε ένα κενό στην πομπή και μετά ήχησαν οι σάλπιγγες. Από την ασίδα εμφανίστηκαν δύο ιππείς, ο ένας πλάι στον άλλο, ντυμένοι στα πορφυρά και φορώντας δάφνινα διαδήματα όπως ακριβώς ο αυτοκράτορας. Το πλήθος ξέσπασε σε βροντερά χειροκροτήματα και ο Βεσπασιανός ένωσε να τον πλημμυρίζει ένα κύμα νοσταλγίας καθώς παρακολουθούσε τους γιους του, Τίτο και Δομιτιανό, να δέχονται τις επευφημίες. Το επόμενο θέαμα άφησε εμβρόντητο το πλήθος· ακόμη και ο ίδιος ο Βεσπασιανός έμεινε με το στόμα ανοιχτό. Τους ιππείς ακολουθούσε μια φάλαγγα από τεράστιες άμαξες, καθεμία από τις οποίες έσερνε μια ομάδα ταύρων στολισμένων στα λευκά, ενώ πάνω τους μεταφερόταν από ένα γιγαντιαίο σκηνικό που έφτανε μέχρι την κορυφή της ασίδας. Το καθένα ήταν ζωντανή αναπαράσταση σκηνών του πολέμου, με αιχμαλώτους και λεγεωνάριους να παίζουν τους ρόλους τους. Το ένα απεικόνιζε την κατεστραμμένη ύπαιθρο και τη θανάτωση των κατοίκων της. Ένα άλλο αναπαριστούσε ρωμαϊκές πολιορκητικές μηχανές που σφυροκοπούσαν ένα τεράστιο τείχος ενώ οι κάτοικοι της πόλης αμύνονταν ηρωικά από τις επάλξεις. Άλλα έδειχναν σκηνές απόλυτης καταστροφής. Στρατιώτες του εχθρού που κατατροπώθηκαν στο πεδίο της μάχης. Ολόκληρες οικογένειες να αυτοκτονούν πέφτοντας από ακροπόλεις στην άκρη του γκρεμού αντί να παραδοθούν. Έναν λαμπρό ναό να γκρεμίζεται και να καταστρέφεται από την πυρκαγιά, ενώ οι ιερείς ήταν κλειδωμένοι στο εσωτερικό του. Μια λεγεώνα να παρελαύνει μέσα σε μια ρημαγμένη πόλη, σέρνοντας πίσω της αλυσοδεμένους αιχμαλώτους και κάρα γεμάτα λάφυρα. Σκηνές

ερήμωσης τόσο παραδειγματικές που ακόμη και το διψασμένο για αίμα ρωμαϊκό πλήθος σιώπησε τρομαγμένο και βροντοφώναξε την έγκρισή του μόνο αφού πέρασε από μπροστά του και το τελευταίο σκηνικό.

Ο θρίαμβος όδευε αδυσώπητα προς την κορύφωσή του. Έπειτα ακολούθησαν οι αιχμάλωτοι, άντρες, γυναίκες και παιδιά, εκατοντάδες από αυτούς αλυσοδομένοι μεταξύ τους και περιστοιχισμένοι από λογχοφόρους λεγεωνάριους. Ακολουθώντας την παραδοσιακή πρακτική, ήταν όλοι ντυμένοι με κόκκινους χιτώνες –ένας τρόπος για να κρύβονται οι πληγές τους και να φαίνονται πιο τρομεροί αντίπαλοι. Ο Βεσπασιανός έγειρε μπροστά και τους παρατήρησε με ενδιαφέρον. Αυτοί ήταν διαφορετική ράτσα από τους άγριους με το μαγιασμένο βλέμμα που είχε φέρει από τη Βρετανία πριν από τριάντα πέντε χρόνια. Ο Ιουδαίος πληροφοριοδότης Ιώσηπος του είχε πει πως ο λαός του πίστευε ότι ο Θεός τους είχε έρθει μαζί με τους Ρωμαίους για να εξαγνίσει το ναό τους και να εξαλείψει την πόλη τους, ως τιμωρία για τη διαφθορά. Και πάλι όμως φαίνονταν περήφανοι άνθρωποι· είχαν το κεφάλι ψηλά, δεν ήταν αιχμάλωτοι τσακισμένοι από τις τύψεις. Στο μέσο τους βρισκόταν ο αρχηγός των επαναστατών, ο γενειοφόρος Σίμων. Δύο λεγεωνάριοι τραβούσαν τον αλυσοδομένο ωραίο άντρα που πάσχιζε να περπατάει περήφανα και να δείχνει ότι περιφρονεί τη μοίρα του. Μόλις έφτασε στην εξέδρα έριξε τη σκοτεινή ματιά του στον αυτοκράτορα, και για ένα δευτερόλεπτο ο Βεσπασιανός ένωσε την ψυχή του να ταραάζεται· μια φευγαλέα στιγμή ανησυχίας που γρήγορα άφησε πίσω του.

Ένα ακόμη ηχηρό σάλπισμα σήμανε την κορύφωση της παρέλασης. Ο Βεσπασιανός πήρε το βλέμμα του από τους αιχμαλώτους και κοίταξε προς την ασίδα. Ο Ιώσηπος του είχε πει για τα λάφυρα από το ναό και ανυπομονούσε να τα

δει. Και νάτα τώρα, όχι σωριασμένα επιδεικτικά όπως οι προηγούμενοι θησαυροί, αλλά το καθένα από αυτά να μεταφέρεται μόνο του, για να τα δουν όπως έπρεπε. Πρώτα έφτασε το ιερό παραπέτασμα που χώριζε το ιερό από τον υπόλοιπο ναό. Μετά, τα άμφια των αρχιερέων, βαρύτιμα ενδύματα βαμμένα με πορφύρα της Τύρου και στολισμένα με υπέροχα πετράδια. Κατόπιν, τα ειλητάρια της αρχαίας διαθήκης τους, οι ιεροί νόμοι που ο Ιώσηπος αποκαλούσε πεντάτευχο. Στη συνέχεια μια μακρά πομπή ιερών σκευών από το ναό, δυσκοπότητα, πιατέλες, αγγεία, όλα από ατόφιο χρυσάφι, ακολουθούμενα από ένα βαρύ χρυσό τραπέζι το οποίο κουβαλούσαν τέσσερις λεγεωνάριοι, μέσα στον καπνό από τα θυμιατήρια στις γωνίες του. Καθώς το μεθυστικό άρωμα της κανέλας και της κασσίας πλανήθηκε πάνω από την εξέδρα, ο Βεσπασιανός ένωσε να επιστρέφει στις πρώτες ημέρες της θητείας του στην Ανατολή. Όταν άνοιξε τα μάτια του, αντίκρισε ένα θέαμα που του έκοψε την ανάσα.

Μέσα από τον καπνό που στροβιλιζόταν εμπρός στην αψίδα, αναδύθηκε ένας θησαυρός που όμοιό του δεν είχαν ξαναδεί στη Ρώμη. Ο Ιώσηπος τον είχε περιγράψει καλά, όμως ο Βεσπασιανός δεν περίμενε ένα χρυσό αντικείμενο τόσο βαρύ, που χρειάζονταν δώδεκα λεγεωνάριοι για να το μεταφέρουν στο ύψος των ώμων τους. Καθώς πλησίαζαν αργά, άρχισε να το διακρίνει –ένα λαμπερό αντικείμενο στο ύψος ανθρώπου ή και περισσότερο. Από μια οκτάγωνη βάση με δύο βαθμίδες υψωνόταν μια περίτεχνη κωνική στήλη. Στις δύο πλευρές της υπήρχαν κλάδοι που εκτείνονταν προς τα πάνω συμμετρικά, μέχρι το ίδιο επίπεδο. Έμοιαζε με γιγαντιαία χρυσή τρίαινα του θεού Ποσειδώνα, μόνο που εδώ οι άκρες των σκελών σχημάτιζαν λυχνίες, επτά στο σύνολο. Μόλις οι λεγεωνάριοι που τη μετέφεραν πέρασαν την αψίδα, εμφανίστηκε ένας σκλάβος με έναν αναμμένο δαυλό και

άναψε το θυμίαμα σε καθεμία από τις λυχνίες, στέλνοντας πυκνό λευκό καπνό που τύλιξε το πλήθος στις άκρες της Ιεράς Οδού σαν να ήταν πρωινή αχλή.

Ο Βεσπασιανός ήξερε πως αυτό ήταν η μενόρα, το πιο ιερό σύμβολο του Ναού των Ιουδαίων. Ο Ιώσηπος του είχε πει ότι ο αριθμός επτά είχε ξεχωριστή σημασία για το λαό του και έφτανε πίσω, στην εποχή των πρώτων προφητών του. Είπε πως η κλοπή της μενόρα από το ναό ήταν σαν να έκλεβε κάποιος το άγαλμα της λύκαινας από το Καπιτώλιο, μια αδιανόητη βεβήλωση που θα ξέσκιζε την καρδιά της ίδιας της Ρώμης.

Μια ξαφνική αναστάτωση στα δεξιά, απομάκρυνε το πλήθος από τη μενόρα. Οι θεατές είχαν χορτάσει με το θησαυρό και τώρα υλακτούσαν για αίμα. Ο Βεσπασιανός ήξερε τι θα επακολουθούσε –μια πράξη ριζωμένη στο τελετουργικό από την εποχή του Ρώμου και του Ρωμύλου. Στο βάθος, κάτω από τον Καπιτωλίνο Λόφο, μπόρεσε να δει το πλήθος που είχε δημιουργήσει έναν πλατύ κύκλο γύρω από ένα λάκκο στο έδαφος, ενώ τον ταραγμένο όχλο συγκρατούσε ένα απόσπασμα της Πραιτωριανής Φρουράς, με τα ξιφη γυμνά. Εκεί είχαν χαθεί ο Ιουγούρθας, εχθρός της Ρωμαϊκής Δημοκρατίας, ο Βερσινξετορίξ ο Γαλάτης, οι Βρετανοί φύλαρχοι που ο ίδιος ο Βεσπασιανός είχε σύρει σε εκείνο το σημείο. Μπορούσε να δει τους Ιουδαίους αιχμαλώτους παρατεταγμένους στα άκρα του κύκλου, χωρίς τις αλυσίδες τους πια, αλλά ακίνητους και σιωπηλούς. Στο κέντρο, βασάνιζαν τον γενειοφόρο άντρα σαν σκυλί, τον πείραζαν και τον έσπρωχναν πέρα-δώθε οι φρουροί που βρίσκονταν τριγύρω του, σαν θηρίο σε αμφιθέατρο. Εκείνος έκανε ό,τι μπορούσε για να παραμείνει ευθυτενής και αξιοπρεπής, αλλά δεν πρόβαλλε καμία αντίσταση καθώς του έσκιζαν το μανδύα και του περνούσαν βίαια μια θηλιά στο λαιμό. Το πλήθος γιουχάισε ενώ τον έσπρωχναν με

τις μύτες των δοράτων τους στην άκρη του λάκκου. Ξαφνικά έπεσε και χάθηκε από μπροστά τους. Εκείνη τη στιγμή, η σκηνή φωτίστηκε από μια εκτυφλωτική ακτίνα φωτός καθώς ο ήλιος είχε ανεβεί πάνω από το Ναό του Άρεως, του θεού του πολέμου, πίσω από τον Βεσπασιανό, και αντανakλούσε στη μενόρα και τα άλλα χρυσά λάφυρα που βρίσκονταν συγκεντρωμένα στο φόρουμ.

Το πλήθος ξέσπασε σε ζητωκραυγές. Ήταν ένας ακόμη καλός οινός.

Ο Βεσπασιανός θυμήθηκε εκείνα τα σκοτεινά μάτια και έστρεψε με απάθεια το πρόσωπό του στη δύση.

Είθε αυτό να είναι το τέλος.

Για μερικές στιγμές έπεσε σιωπή, ίδια με τη σιωπή που απλώθηκε όταν πετούσαν οι αετοί· κατόπιν ένας άντρας που φορούσε κάλυμμα στο κεφάλι του βγήκε από το λάκκο κρατώντας κάτι στο χέρι του. Το πλήθος βρυχήθηκε. Τώρα, ήταν η σειρά των άλλων αιχμαλώτων. Ο Βεσπασιανός παρακολουθούσε ατάραχος καθώς χώριζαν από τους γονείς τους τα παιδιά και τα οδηγούσαν μπροστά. Μια γυναίκα λιποθύμησε· τη σήκωσαν επάνω, τραβώντας την από τα μαλλιά, και την αποκεφάλισαν επιτόπου. Ένας άντρας κατάφερε να ξεφύγει και προσπάθησε να φτάσει κουτσαίνοντας το παιδί του, όμως ένας από τους Νουβίους τον έκανε άμορφη κόκκινη μάζα με το σπαθί του. Έσπρωξαν τα παιδιά στο χείλος του λάκκου, ανά τρία, τους έκοψαν τα λαρύγγια και πέταξαν τα κορμάκια τους στην τρύπα. Έπειτα οι γυναίκες, μετά οι άντρες. Αυτοί αποκεφαλίστηκαν. Μονομάχοι που φορούσαν περικεφαλαίες με προσωπεία κατέβαζαν τα γιγαντιαία κυρτά σπαθιά τους ταυτόχρονα, και κάθε σφύριγμα του ατσαλιού συνοδευόταν από ένα μόνο χτύπημα των τυμπάνων, σαν να ήταν κωπηλάτες σε γαλέρα. Πτώματα σωριάζονταν πάνω σε πτώματα. Το ατσάλι άστραφτε στο φως του ήλιου. Το πλήθος ακκίζόταν

καθώς το μπούκωναν με αίμα. Ο Βεσπασιανός ξανακοίταξε τη μενόρα. Οι επτά αιχμάλωτοι που είχε διατάξει να τους χαριστεί η ζωή, κρέμονταν από κολόνες στην άλλη άκρη του λάκκου· τα γυμνά κορμιά τους ήταν γεμάτα πορφυρές πιτσιλιές. Θα γύριζαν στην πατρίδα τους, στους συμπατριώτες τους στην έρημο της Ιουδαίας, και θα τους μετέφεραν την είδηση της εκδίκησης της Ρώμης, του εγκλεισμού του πιο ιερού αντικειμένου τους στα θησαυροφυλάκια του νικητή. Ενόσω η Ρώμη θα κατείχε το θησαυρό του Ναού, δεν θα τολμούσαν ξανά να εξεγερθούν εναντίον της. Με την παραμικρή αναταραχή, το φως που τους οδηγούσε θα έσβηνε για πάντα. Αυτός ήταν ο ρωμαϊκός τρόπος.

Οι δήμιοι είχαν ολοκληρώσει το έργο τους. Τώρα, ο θρίαμβος μπορούσε να ξεκινήσει για τα καλά –ημέρες γλεντιού και θεαμάτων, ευλάβειας και επευφημιών. Πριν ακόμη το πλήθος βροντοφωνάξει την ικανοποίησή του, οι ταύροι που έσερναν τις άμαξες με τους θησαυρούς είχαν οδηγηθεί κάτω από το Ναό του Διός, και ήδη ο βωμός και το άγαλμα της Λύκαινας είχαν βαφτεί με το αίμα της πρώτης θυσίας.

Ο Βεσπασιανός γύρισε την πλάτη του για να φύγει από την εξέδρα, στριφογυρίζοντας ακόμη το νόμισμα στα δάχτυλά του. Έβγαλε τον μοβ μανδύα του και φόρεσε την πορφυρή τήβεννο που του προσέφεραν δύο σκλάβοι. Θα συναντούσε έφιππος τους γιους του, Τίτο και Δομιτιανό, στο τέλος της πομπής, για να οδηγήσουν ένα στοίχο ιερέων στο βωμό κάτω από το Ναό του Διός, όπου θα τελούσε την παραδοσιακή ιεροτελεστία ως μέγιστος ποντίφικας. Πριν φύγει, κοίταξε για τελευταία φορά το μαρμάρينو σχέδιο και έκανε έναν σιωπηλό όρκο. Η εποχή της κατάκτησης θα τελείωνε. Η δική του εποχή θα ήταν περίοδος ανοικοδόμησης, επιστροφή από την παρακμή στις αρετές των προγόνων του. Στο σημείο ακριβώς όπου στεκόταν θα έχτιζε ένα Ναό της Ειρήνης, ένα

ναό μεγαλύτερο από οποιονδήποτε άλλο. Εκεί θα φύλαγε για πάντα το θησαυρό αυτού του υποταγμένου λαού. Θυμήθηκε ξανά εκείνα τα σκοτεινά μάτια. Θα έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του για να μη βρεθεί η μενόρα σε κάποιο θρίαμβο στους δρόμους της Ρώμης, ποτέ ξανά. Στράφηκε να φύγει, κοντοστάθηκε και πέταξε το νόμισμα μέσα στον κόσμο, παρακολουθώντας το να διαγράφει μια πλατιά καμπύλη εμπρός στη λάμψη του χρυσού καθώς χανόταν για πάντα μέσα στην Ιστορία.

1

«ΝΟΜΙΖΩ ΟΤΙ πετύχαμε διάνα!»
Ο Τζακ Χάουαρντ σήκωσε το βλέμμα του από το τραπέζι με τους χάρτες στους μιναρέδες της Κωνσταντινούπολης στον ορίζοντα, και μετά κάτω, εκεί απ' όπου είχε έρθει η φωνή, στην πλώρη. Άφησε γρήγορα τον ναυτικό διαβήτη που χρησιμοποιούσε και βγήκε τρέχοντας από την πόρτα της γέφυρας για να δει καλύτερα. Καθόταν σε αναμμένα κάρβουνα όλο το πρωί, ελπίζοντας, παρά τα προγνωστικά, ότι η σημερινή θα ήταν η μέρα που περίμενε να έρθει, και τώρα η καρδιά του χτυπούσε σαν τρελή από ενθουσιασμό. Όταν είδε τι συνέβαινε, κατέβηκε σαν σίφουνas τα σκαλιά για να βγει στο διάδρομο της αριστερής πλευράς του πλοίου. Δευτερόλεπτα αργότερα, βρισκόταν ανάμεσα στο πλήρωμα, στην πλώρη, και η σκούρα μπλε ναυτική φανέλα του τον έκανε να ξεχωρίζει ανάμεσα στους άντρες που φορούσαν φόρμες με το λογότυπο του ΔΠΩ, του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ωκεανογραφίας.

«Λοιπόν, τι έχουμε;»

Πριν προλάβει να του απαντήσει ο αρχηγός του πληρώματος, ένας από τους δύτες βγήκε στην επιφάνεια του αφρισμένου νερού, εμπρός στην πλώρη. Ο Τζακ έγειρε πάνω από την κουπαστή για να δει το δύτε που έβγαζε τον αναπνευστήρα του και του διοχέτευαν αέρα στο ρυθμιστή πλευστότητας.

«Είναι βενετσιάνικο», φώναξε λαχανιασμένος. «Είμαι σίγουρος. Είδα τα διακριτικά του».

Ο δύτες προσαρμοσε το ρυθμιστή του και εξαφανίστηκε πάλι κάτω από τα κύματα. Ο Τζακ παρακολουθούσε τις φυσαλίδες στη σειρά, που έβγαιναν από τον αναπνευστήρα του, καθώς και από εκείνους των τριών άλλων δυτών που κατηύθυναν την εξέδρα ανύψωσης στην επιφάνεια. Ήταν μια δυνητικά επικίνδυνη επιχείρηση καθώς ο *Τολμηρός Θαλασσοπόρος* προσπαθούσε να διατηρήσει τη θέση του ενάντια σε επιφανειακό ρεύμα έντασης πέντε κόμβων. Με μια μικρή αλλαγή του ρεύματος οι δύτες, μαζί με το πολύτιμο φορτίο τους, θα παρασύρονταν σε μια από τις πιο πολυσύχναστες θαλάσσιες οδούς του πλανήτη.

Ο Τζακ μισόκλεισε τα μάτια του καθώς το φως του ήλιου αντανακλούσε στα κύματα, και τα αδρά, ηλιοκαμένα χαρακτηριστικά του συσπάστηκαν ενώ είχε την προσοχή του καθηλωμένη στο σημείο όπου είχε εξαφανιστεί ο δύτες. Πίσω του, τα μηχανήματα του καταστρώματος άρχισαν να λειτουργούν με θόρυβο και ο γερανός λύγισε από το βάρος του φορτίου του. Αργά, βασανιστικά, το σύρμα αναδύθηκε από το βυθό της θάλασσας, τριάντα μέτρα κάτω, τρίζοντας ανησυχητικά καθώς το ρεύμα άρχιζε να δυναμώνει. Τα μέλη του πληρώματος που βρίσκονταν παρατεταγμένα στην κουπαστή φαινόταν να κρατούν την ανάσα τους καθώς το σύρμα ανέβαινε εκατοστό το εκατοστό, με τριγμούς. Επιτέλους,

έκαναν την εμφάνισή τους οι αλυσίδες που κρατούσαν τις τέσσερις άκρες της εξέδρας και ο Τζακ μπόρεσε να συνειδητοποιήσει ότι όλα ήταν ασφαλή. Ο *Τολμηρός Θαλασσοπόρος* είχε πάρει θέση με την αριστερή πλευρά του στην κατεύθυνση του ρεύματος, κατά μήκος της ακτής της παλιάς πόλης, και η εξέδρα ανύψωσης θα προστατευόταν τώρα από το μεγάλο βύθισμα του σκάφους.

Μέσα από τα θολά βάθη, μια μακρόστενη μορφή άρχισε να σχηματίζεται. Ο Τζακ ένιωσε το οικείο απότομο κύμα ενθουσιασμού, το ξέσπασμα της αδρεναλίνης που αισθανόταν πάντοτε σε στιγμές σαν αυτή. Παρά το γεγονός ότι ήταν παρών σε μερικές από τις μεγαλύτερες αρχαιολογικές ανακαλύψεις που έγιναν ποτέ, δεν είχε χάσει το ρίγος της συγκίνησης που συνόδευε κάθε νέο εύρημα. Ακόμη και το πιο συνηθισμένο αντικείμενο μπορούσε να ανοίξει ένα εντελώς νέο παράθυρο στο παρελθόν, να δώσει διαστάσεις πραγματικότητας σε μνημειώδη γεγονότα, τα οποία μνημονεύονταν μόνο με ασάφεια στο μύθο και την ιστορία. Καθώς παρακολουθούσε με προσήλωση, με τα χέρια του να σφίγγουν την κουπαστή, οι τέσσερις δύτες αναδύθηκαν στις άκρες και η εξέδρα σηκώθηκε πάνω από τα κύματα. Όταν είδαν τι βρισκόταν στο μέσο της, τα μέλη του πληρώματος ξέσπασαν σε έντονους πανηγυρισμούς. Οι μήνες των σχεδιασμών και οι ολόήμερες προσπάθειες είχαν αποδώσει.

«Διάνα». Ο αρχηγός του πληρώματος χαμογέλασε πλατιά στον Τζακ: «Είχες δίκιο, πάλι».

«Δεν θα γινόταν τίποτα χωρίς τη δική σας σκληρή δουλειά».

Ήταν ένα μεγάλο, λαμπερό μπρούντζινο κανόνι, με μήκος τουλάχιστον δύο μέτρα¹ η επάνω πλευρά, ξεβαμμένη από το πέρασμα των αιώνων, έλαμπε σαν χρυσός. Ο Τζακ δεν άργησε να αντιληφθεί ότι ήταν πρώιμου τύπου. Το περίτεχνο κυλινδρικό πυγαίο του κατέληγε σε οκτάγωνο στόμιο. Είχε δει

πυροβόλα σαν αυτό, του δεκάτου έκτου αιώνα, από τη ναυ-
αρχίδα *Μαίρη Ρόουζ* του βασιλιά Ερρίκου Η΄ στο Πόρτσμουθ
και από ναυάγια της Ισπανικής Αρμάδας. Όμως αυτό έδειχνε
παλαιότερο, πολύ παλαιότερο. Μόλις ο γερανός έφερε αργά
το φορτίο του πάνω από την κουπαστή και το απόθεσε στο
κατάστρωμα, ο Τζακ πήγε κοντά για να το δει καλύτερα, ενώ
το πλήρωμα συνωστιζόταν ανυπόμονα πίσω του. Αγνόησε
τη λάσπη που είχε συγκεντρωθεί από το ξέπλυμα με τη μάνι-
κα καθώς έσκυβε και άπλωνε το χέρι του με σεβασμό προς το
πυροβόλο.

«Ο Λέων του Αγίου Μάρκου», είπε. «Είναι πράγματι βε-
νετσιάνικο».

Έδειξε ένα ανάγλυφο σημείο κοντά στο πίσω άκρο του
κανονιού. Δεν υπήρχε καμία αμφιβολία για το σύμβολο, ένα
φτερωτό λιοντάρι που κοιτάζει μπροστά, περιβεβλημένο με
στεφάνι, ένα από τα πιο ισχυρά σύμβολα της μεσαιωνικής
Ευρώπης. Πέρασε τα δάχτυλά του πάνω από το έμβλημα και
τα κατηύθυνε στο άκρο του πυγαίου. Ξαφνικά, σήκωσε το
άλλο χέρι του και έκανε νεύμα στον άντρα που έριχνε νερό,
να σταματήσει.

«Υπάρχει μια ένδειξη από το χυτήριο», είπε ενθουσιασμέ-
νος. «Μπροστά από την οπή πυροδότησης».

«Είναι ημερομηνία». Ο αρχηγός του πληρώματος έγειρε
πάνω από τον Τζακ, φέρνοντας το χέρι του στο μέτωπό του
για να προστατεύσει τα μάτια του από το φως. «*Anno domini*,
Έτος Κυρίου. Και μετά λατινικοί αριθμοί. Ίσα που τους ξεχω-
ρίζω. Μ χίλια, C εκατό, D πεντακόσια...»

«1453!» αναφώνησε ένας από τους άλλους.

«Θεέ μου!» είπε ο Τζακ χαμηλόφωνα. «Η Μεγάλη Πολιορ-
κία». Δεν χρειαζόταν να εξηγήσει ποια ήταν η ημερομηνία·
η σημασία της είχε εντυπωθεί στο μυαλό των μελών του
πληρώματος κατά τη διάρκεια των πολλών ενημερωτικών

μαθημάτων που τους είχε κάνει. 1453. Το έτος της μεγαλύτερης αναμέτρησης που έγινε ποτέ ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση, μια σύγκρουση titάνων σε αυτό το σταυροδρόμι Ευρώπης και Ασίας. Το έτος του τελευταίου ρόγχου της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, η επικράτεια της οποίας είχε φτάσει να συρρικνωθεί σε αυτό το ανυπότακτο ακρωτήριο από την εποχή του απόγειού της, χίλια πεντακόσια χρόνια πριν, όταν η Ρώμη διαφέντευε το μεγαλύτερο μέρος του τότε γνωστού κόσμου. Για μια στιγμή, ο Τζακ ένιωσε ένα σκίρτημα καθώς χαίδευε με το χέρι του το ψυχρό μέταλλο του κανονιού. Κοίταξε κατά μήκος της κάννης προς τη μεριά της πόλης, οι μιναρέδες και οι θόλοι της οποίας έλαμπαν σαν πετράδια περίτεχνου κοσμήματος που πρόβαλλε μέσα από αντικατοπτρισμό. Ακουμπούσε την ίδια την Ιστορία, είχε παρασυρθεί στο παρελθόν με μια αμεσότητα που κανένα βιβλίο δεν θα μπορούσε να πετύχει.

Μετά από λίγο, σηκώθηκε και ίσιωσε την πλάτη του· η ψηλή, λυγερή σιλουέτα του υψώθηκε πάνω από τα περισσότερα μέλη του πληρώματος. «Είναι πολεμικό αντικείμενο, κανόνι πολιορκίας, πολύ μεγαλύτερο από τα οπισθογεμή που υπήρχαν στα πλοία εκείνη την εποχή. Υποθέτω πως έχουμε μπροστά μας ένα από τα πυροβόλα που χρησιμοποίησαν ο Μωάμεθ Β΄ και οι Οθωμανοί Τούρκοι για να σφυροκοπήσουν την οχύρωση της πόλης». Έδειξε προς την ακτή όπου ήταν ακόμη ορατά τα ερείπια των βυζαντινών παραθαλάσσιων τειχών. Το εντυπωσιακό μέγεθός τους είχε συρρικνωθεί από τους σεισμούς και τη σύγχρονη ανάπτυξη. «Οι Οθωμανοί πρέπει να χρησιμοποίησαν οποιοδήποτε όπλο βρέθηκε στα χέρια τους. Αυτό εδώ είχε χαθεί στη Βενετία μέσα σε εκείνη τη χρονιά, και μετά ίσως να ήταν λάφυρο σε μάχη, ή να το πήραν πειρατές. Κατόπιν χρησιμοποιήθηκε εναντίον των δυνάμεων του Βυζαντίου που είχαν συγκεντρωθεί πίσω από τα

τείχη –ανάμεσά τους και οι ίδιοι οι Βενετσιάνοι. Τα τουρκικά μέσα ενημέρωσης θα το λατρέψουν».

Καθώς τα μέλη του πληρώματος επέστρεφαν στις δουλειές τους, ο Τζακ κοίταξε πάλι το έμβλημα πάνω στο κανόνι. Όπως και οι πρόγονοί του στην Αγγλία, καπετάνιοι και εξερευνητές που είχαν φτάσει στα πέρατα της γης, οι Βενετσιάνοι αναζητούσαν τις θαλάσσιες περιπέτειες και είχαν απλώσει τα πλοκάμια τους σε ολόκληρο τον μεσογειακό κόσμο, ιδρύοντας αποικία εμπορών και στην Κωνσταντινούπολη. Ο κόσμος τους ήταν κόσμος εμπορίου και κερδοσκοπίας, όχι ιμπεριαλισμού και κατακτήσεων. Και όμως, ήταν υπεύθυνοι για ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα στην ιστορία του πολιτισμού, ένα έγκλημα που είχε φέρει τον Τζακ σε αυτό το σημείο, το οποίο ήταν αποφασισμένος να ερευνήσει πριν από το τέλος της αποστολής.

ΟΤΑΝ ΕΠΕΣΤΡΕΨΕ στη γέφυρα, ο Τζακ ξαναπήρε τη θέση του στο τραπέζι με τους χάρτες και σήκωσε τα μανίκια του. Εκείνο το καλοκαιρινό πρωινό ήταν αρχικά δροσερό, αλλά ο ήλιος είχε αρχίσει να καίει καθώς εξατμιζόταν η αχλή της θάλασσας. Κοίταξε τον Τομ Πιορκ, τον έμπειρο καπετάνιο του ΔΠΩ, έναν κομψά ντυμένο, ασπρομάλλη άντρα που συζητούσε με τον δεύτερο του πλοίου, έναν Εσθονό που μόλις είχε προσληφθεί, διαθέτοντας πλούσιες περγαμινές από τη Ρωσική Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού. Ο Πιορκ έριξε ένα διαπεραστικό βλέμμα στον Τζακ και έγειρε το κεφάλι του προς το παράθυρο της γέφυρας απ' όπου είχε δει τη σκηνή κάτω στο κατάστρωμα.

«Από μακριά, θα έλεγα μέσα του δεκάτου πέμπτου αιώνα». Ο Πιορκ είχε ξεκινήσει μια διακεκριμένη καριέρα στο Βασιλικό Ναυτικό ως αξιωματικός του πυροβολικού, και από τότε έγινε ειδικός στο πρώιμο πυροβολικό του ναυτικού,

κάτι που κατέστη απαραίτητο για τα προγράμματα του ΔΠΩ. «Ανυπομονώ να του ρίξω μια ματιά από κοντά. Έρχεται από την εποχή της εμφάνισης του ναυτικού πυροβολικού. Όμως αυτό είναι πολύ μεταγενέστερο για εμάς».

Ο Τζακ έγενεψε καταφατικά. «Από το 1453, για να είμαστε ακριβείς. Σχεδόν διακόσια πενήντα χρόνια μεταγενέστερο. Ψάχνουμε για κάτι πολύ πριν από την έναρξη χρήσης των κανονιών στη θάλασσα. Είναι έξοχο εύρημα και δεν ήθελα να αποθαρρύνω το πλήρωμα, όμως έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας μέχρι να φτάσουμε στις Σταυροφορίες».

Ο Τζακ ατένισε με επίμονο βλέμμα την ακτή. Τη θέα τού έκοψε προς στιγμήν ένα φέρι μποτ γεμάτο κόσμο, που πέρασε επικίνδυνα κοντά από το σημείο της έρευνας. Μέσα στο λαμπύρισμα του αφρού που άφησε το πέρασμά του, η πόλη πίσω του έμοιαζε να αιωρείται πάνω σε σύννεφο, σαν ουράνιο όραμα. Ήταν ένα από τα πιο σημαντικά σύμβολα της Ιστορίας, ένα παλίμψηστο των μεγαλύτερων πολιτισμών που είχε δει ποτέ ο κόσμος. Στα μάτια του Τζακ έδειχνε σαν κάθετη τομή σε αρχαιολογικό χώρο, μόνο που αντί το ένα στρώμα να βρίσκεται πάνω στο άλλο, εδώ τα πάντα ήταν ανακατεμένα· τα νήματα της Ιστορίας ήταν συνυφασμένα αλλά ταυτόχρονα μπερδεμένα μεταξύ τους. Στο χαμηλότερο επίπεδο βρίσκονταν τα γεμάτα ρωγμές και ρήγματα ερείπια των τειχών της Κωνσταντινούπολης, που σχεδιάστηκαν αρχικά από τον Μέγα Κωνσταντίνο, τον αυτοκράτορα, όταν μετέφερε την πρωτεύουσά του εδώ, τον τέταρτο αιώνα μ.Χ., και άφησε τη Ρώμη να παρακμάσει και να ρημάξει. Πάνω από τα τείχη υψώνονταν οι πλαγιές της πολύ παλαιότερης ελληνικής ακρόπολης του Βυζαντίου, ένα όνομα το οποίο επιβίωσε ως τίτλος της Χριστιανικής Αυτοκρατορίας των Μέσων Χρόνων, που είχε έδρα την Κωνσταντινούπολη, και οι ρίζες της έφταναν στη Ρώμη. Πιο πάνω, απλωνόταν το μεγαλείο του

Παλατιού του Τοπ Καπί, του επίκεντρου της πόλης που οι Οθωμανοί Τούρκοι μετονόμασαν σε Ιστανμπούλ αφού νίκησαν τους Βυζαντινούς το 1453, της πιο λαμπερής καρδιάς του ισχυρότερου κράτους στον μεσαιωνικό κόσμο. Ακόμη πιο ψηλά, πάνω από τα ελάχιστα εναπομείναντα ξύλινα σπίτια της παλιάς Κωνσταντινούπολης, υψώνονταν οι μιναρέδες και οι θόλοι της Αγίας Σοφίας, κάποτε της σπουδαιότερης απ' όλες τις χριστιανικές εκκλησίες της Ανατολής, αλλά μετά το 1453 ιερού τόπου του Ισλάμ. Και μέσα σε όλα αυτά, ο Τζακ ήξερε πως ήταν πιθανό, απλώς πιθανό, η άναρχη μάζα της πόλης να έκρυβε στοιχεία μιας μετανάστευσης στην αυγή της Ιστορίας, αποίκων ενός πρόωρα αναπτυγμένου πολιτισμού, που άφησαν την πόλη τους, την Ατλαντίδα, καθώς κατακλυζόταν από τα νερά των πλημμυρών, μακριά στην Ανατολή, στη Μαύρη Θάλασσα.

Δεν μπορούσε να πιστέψει πως είχαν περάσει μόλις έξι μήνες από τότε που μαζί με την Κάτια είχαν χαθεί στα δαιδαλώδη στενά της πόλης. Ήταν μια εποχή υπέρτατης χαράς, απόλαυσης για την ανακάλυψη της ζωής τους, αλλά και μια εποχή κενού και απώλειας. Για την Κάτια σήμαινε τη σαρωτική αλήθεια για τη σατανική αυτοκρατορία του πατέρα της, μια αποκάλυψη που της στοίχισε πολύ, παρά τις προσπάθειες του Τζακ, και την ανάγκασε να επιστρέψει στη Ρωσία για να ηγηθεί μιας ανανεωμένης προσπάθειας εναντίον του παράνομου εμπορίου αρχαιοτήτων. Για τον Τζακ, το αίσθημα της προσωπικής απώλειας ήταν πιο έντονο και το ένιωθε ακόμη. Ήταν μαζί όταν τελικά σταμάτησαν οι έρευνες για τον Πίτερ Χάουι. Ο Χάουι ήταν παιδικός φίλος του και ο Τζακ τον θυμόταν κάθε φορά που έβλεπε τον Τομ Γιορκ, καθώς το χωλό πόδι του ήταν κληρονομιά από την ίδια μάχη. Ο Τζακ είχε επιμείνει να παραμείνει με τον *Τολμηρό Θαλασσοπόρο* πάνω από την Ατλαντίδα, ώσπου τελικά οι έρευνες σταμάτησαν.

Για πολλές ημέρες μετά, αισθανόταν ότι οι φιλοδοξίες του είχαν ενταφιαστεί στη Μαύρη Θάλασσα μαζί με το κουφάρι του *Θαλάσσιου Ιχνηλάτη*, ότι δεν είχε το δικαίωμα να διακινδυνεύσει τις ζωές των άλλων κυνηγώντας την περιπέτεια. Η Κάτια ήταν το πρόσωπο που τον έκανε να ξαναβρεί την αυτοπεποίθησή του, καθώς τους απορροφούσε η ιστορία του Βυζαντίου, στη διάρκεια των μακρών ημερών που πέρασαν μαζί εξερευνώντας την Κωνσταντινούπολη. Τον είχε πείσει να ζωντανέψει πάλι το όνειρο που είχαν με τον Πίτερ Χάουι όταν ήταν σχολιαρόπαιδα, το όνειρο ενός θαυμαστού χαμέ-νου θησαυρού, κάτι που άρχισε να τον στοιχειώνει όταν οι δρόμοι του Τζακ και της Κάτιας χώρισαν στο αεροδρόμιο, ένα όνειρο που οδήγησε τον Τζακ εκεί όπου βρισκόταν τώρα.

«Τα κατάφερα!»

Ο Τζακ βγήκε απότομα από την ονειροπόλησή του και κατευθύνθηκε βιαστικά στην πηγή του θορύβου, στην αίθουσα πλοήγησης κάτω από τη γέφυρα. Στο σκοτεινό εσωτερικό μπορούσε να διακρίνει τις κονσόλες του ραντάρ και της διατήρησης θέσης που είχαν σωριαστεί στις δύο πλευρές ώστε να γίνει χώρος για ένα σύμπλεγμα ηλεκτρονικών εξαρτημάτων που περιέβαλλαν μια υπερμεγέθη οθόνη υπολογιστή. Στο μέσο όλων αυτών, αγνοώντας την παρουσία του, καθόταν ένας μελαψός μαυρομάλλης άντρας με διαστάσεις παίκτη του ράγκμπι. Τα μάτια του ήταν κολλημένα στην οθόνη ενώ στο κεφάλι του ήταν σφιχτά προσαρμοσμένα ακουστικά, από τα οποία εξέιχαν κεραίες.

«Μπράβο σου που έχασες βάρος επιτέλους», είπε ο Τζακ. «Διαφορετικά, θα έπρεπε να κάνουμε ανασκαφή για να σε βγάλουμε από 'δώ μέσα».

«Τι;». Ο Κώστας Καζαντζάκης του έριξε μια ανυπόμονη ματιά και στράφηκε πάλι στην οθόνη. Ο Τζακ του επανέλαβε τα λόγια του φωναχτά.

«Εντάξει... εντάξει». Ο Κώστας έβγαλε τα ακουστικά και έγειρε πίσω, στον ελάχιστο χώρο που είχε ελεύθερο. «Ε, ναι, λοιπόν, το ότι πέρασα με δυσκολία μέσα από εκείνη την υποβρύχια σήραγγα, με ανάγκασε να το κάνω. Έχω ακόμη τα σημάδια. Το μόνο καλό που βγήκε από εκείνη την αποστολή ήταν που οι θεοί της Ατλαντίδας με προειδοποίησαν να περι-ορίσω τις θερμίδες».

Ο Κώστας έσκυψε και κοίταξε το λασπωμένο μπλουζάκι του Τζακ. «Έπαιζες πάλι;»

«Πολιορκητικό πυροβόλο. Βενετσιάνικο. 1453».

Ο Κώστας γρύλισε και μετά, απότομα, φόρεσε πάλι τα ακουστικά καθώς στην οθόνη εμφανιζόταν ένα καλειδοσκοπιο χρωμάτων. Ο Τζακ κοιτούσε στοργικά το φίλο, που τον απορροφούσε ξανά η δουλειά του. Ο Κώστας ήταν εξαιρετικά εφευρετικός μηχανικός, με διδακτορικό από το MIT στην τεχνολογία βαθυσκαφών, και είχε συντροφεύσει τον Τζακ σε πολλές από τις περιπέτειές του από τότε που ιδρύθηκε το ΔΠΩ, εδώ και πάνω από δέκα χρόνια. Η δεινή τεχνολογική κατάρτισή του ταίριαζε τέλεια με τις αρχαιολογικές γνώσεις του Τζακ. Δεν ήταν για τον Κώστα τα μπερδεμένα νήματα της Ιστορίας και οι αβεβαιότητες της ερμηνείας. Τα μόνα σημαντικά προβλήματα γι' αυτόν ήταν όσα μπορούσαν να λυθούν με την τεχνολογία, και η μόνη επιπλοκή παρουσιαζόταν όταν οι συσκευές δεν κατάφερναν να ανταποκριθούν.

«Τι τρέχει;»

Άλλη μια φιγούρα, και αυτή μεγαλόσωμη, είχε κάνει την εμφάνισή της στο κατώφλι της πόρτας και στριμώχτηκε δίπλα στον Τζακ. Ο Μορίς Χιμπερμάγερ φαινόταν να γυαλίζει μόνιμα από τον ιδρώτα, παρά το φαρδύ σορτσάκι και το ανοιχτό πουκάμισό του. Ο Τζακ στράφηκε προς το μέρος του και τον χαϊρέτησε κουνώντας το κεφάλι του.

«Νομίζω πως ο Κώστας έκανε επιτέλους αυτό το πράγμα να δουλέψει».